

УДК 377.1

Ірина Савченко

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ У ПРАКТИКУ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ПТНЗ

Актуальність дослідження методичних підходів щодо використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі ПТНЗ як інструмента реалізації інноваційних педагогічних ідей зумовлена сучасними тенденціями інформатизації, масової комунікації та глобалізації суспільства третього тисячоліття, що змінюють соціальне замовлення на професійний рівень підготовки майбутнього кваліфікованого робітника. Ці зміни полягають у тому, що видозмінюються вимоги до підготовки фахівців, зокрема в таких напрямках, як самостійність отримання освіти; відповідальність за вибір режиму навчальної діяльності й інформаційної взаємодії з джерелами знань; планування навчальної траєкторії; готовність випускників професійно-технічних навчальних закладів до використання сучасних інноваційних виробничих технологій у майбутній професійній діяльності.

Останнім часом роботодавці, учні ПТНЗ все більш упевнено вимагають від виробників освітніх послуг гарантій якості їх кінцевого продукту. Проте реальна якість підготовки трудового потенціалу держави, як свідчать роботодавці, виявляється невідповідною вимогам інноваційного виробництва через недостатній рівень сформованих професійних, надпрофесійних і ключових компетенцій випускників.

Сьогодні ефективним засобом підвищення якості професійного навчання виступають інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), що зумовлюється гіпершвидкою трансформацією постіндустріального суспільства в інформаційне співтовариство, в якому виробництво і споживання інформації є найважливішим видом діяльності, а інформація визнається найціннішим ресурсом. Саме воно надає сьогодні особистості більших можливостей щодо підвищення власного загальнокультурного і професійного рівня особистості упродовж усього життя. Коли ж змінюється стільки соціальних, технологічних і культурних параметрів, одночасно радикальні зміни відбуваються на всіх цих рівнях суспільства, зокрема в освіті. Змін зазнає методологія освіти, сучасне техніко-технологічне забезпечення навчального і виховного процесу, методи навчання, рівень

самостійності та траєкторія отримання знань, вид і режим навчальної діяльності, процес планування професійної кар'єри.

В умовах недостатнього фінансування закладів профтехосвіти, застарілої матеріально-технічної бази ПТНЗ, що не встигає за експоненціальним розвитком техніки й сучасного виробництва, підвищення якості й ефективності професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників уможливлується шляхом інтенсифікації навчального процесу унікальними, з точки зору педагогічного використання, засобами інформаційних і комунікаційних технологій, які на сьогодні потребують подальшого теоретичного вивчення і поширення у педагогічну практику.

Мета роботи полягає у виявленні можливостей і переваг інформаційних і комунікаційних технологій навчання у процесі підготовки фахівців у навчальних закладах професійно-технічної освіти, інтенсифікації інтелектуальної діяльності педагогічних працівників за рахунок їх використання, окресленні методичних підходів і технологій щодо активізації поширення знань із використання сучасних ІКТ технологій серед педагогічних працівників ПТНЗ в умовах формування відкритого освітнього простору.

У педагогічній теорії загальнодидактичним і методичним питанням застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці кваліфікованих робітників упродовж останнього десятиліття приділяється прискіплива увага. Значні досягнення у вирішенні проблем інформатизації освіти, використання ІКТ у професійній освіті здійснили такі українські й зарубіжні вчені, як В. Биков, Р. Гуревич, А. Гуржій, Г.ж. Кедрович, М. Козяр, М. Кларін, Л. Зайнутдінова, І. Роберт, І. Романова, Г. Сажко, С. Сисоєва, О. Спирін та ін. Аналіз цих досліджень показує, що проблемам методології та теорії інформатизації освіти, а також підвищенню ефективності інформаційно-комунікаційних технологій приділяється серйозна увага. Проблеми дидактики комп'ютерного навчання вивчалися Ю. Дорошенком, М. Жалдаком, Ю. Жуком, М. Кадемією, О. Околєловою, В. Триусом та ін. Однак практика професійно-технічної освіти свідчить про те, що сьогодні залишається надзвичайно велика кількість проблем, пов'язаних із розробкою теоретико-методологічних засад використання інформаційних і комунікаційних технологій у навчанні, що відображаються на відсутності розроблених і затверджених на рівні Міносвіти навчально-методичних комплексів для професійної підготовки кваліфікованих робітників, єдиних концептуальних підходів до створення відкритого освітнього простору профтехосвіти, електронних підручників тощо.

Проте коли ми розглядаємо інформаційно-комунікаційні технології та порівнюємо їх з інструментом, що сприяє реалізації інноваційних педаго-

гічних ідей у практику навчально-виховного процесу ПТНЗ, то вони уявляються нам, насамперед, як певне знаряддя, що сприяє покращенню навчально-виховного, виробничого й управлінських процесів. Саме ці технології дозволяють: автоматизувати моніторингові процедури; інтенсифікувати процес навчання; створювати доступні електронні бази знань; позиціонувати навчальний заклад засобами сайтів і відкритих портальних структур; створювати методичні блоги для обміну передовим педагогічним досвідом; більше приваблювати до навчання найбільш “складних”, непосидючих учнів; вибудовувати більш досконалу індивідуальну навчальну траєкторію майбутнім кваліфікованим робітникам; розвивати навички самостійного розвитку і побудови професійної кар’єри впродовж життя.

Сьогодні розбудова інноваційної економіки унеможлиблюється за відсутності достатнього обсягу, рівня підготовки кваліфікованих робітників із технологічно складних, наукоємних професій, у яких Україна має нагальну потребу, і попит на які нині не може задовольнити система професійно-технічної освіти. Якщо проаналізувати розроблені державні освітні стандарти ПТО з конкретних професій, то можна з’ясувати, що лише 21% із них розроблено з цією метою. Так про який інноваційний розвиток виробництва в Україні може йти мова? І це в той час, коли світовий досвід свідчить про активне навчання цим професіям у країнах, чий феномен економічного розвитку визнаний людством. Недостатня кількість підготовлених кваліфікованих робітників із таких професій в Україні пояснюється потребою складного технологічного обладнання і сучасних виробничих технологій, недостатньою кількістю кваліфікованих педагогічних кадрів, що мають спеціальну фахову й одночасно педагогічну підготовку. Саме ІКТ, зокрема засоби інтерактивного навчання (віртуальні моделі, тренажери, тестуючі системи), дозволяють наблизити підготовку за такими професіями до вимог сучасного виробництва, зробити її менш фінансово затратною та збільшити обсяги підготовки за цими професіями.

Сьогодні під **засобами інформаційних і комунікаційних технологій** ми уявляємо програмні, програмно-апаратні й технічні засоби та пристрої, які функціонують на базі мікропроцесорної, обчислювальної техніки, а також сучасних засобів і систем трансляції інформації, інформаційного обміну, що забезпечує операції збору, продукування, накопичення, зберігання, передачу інформації та можливість доступу до інформаційних ресурсів локальних і глобальних мереж. До засобів ІКТ відносяться: ЕОМ; ПЕОМ; комплекти термінального обладнання для ЕОМ усіх класів, локальні обчислювальні мережі, пристрої вводу-

виводу інформації, засоби вводу і маніпулювання текстовою і графічною інформацією, засоби архівного зберігання великих обсягів інформації та інше периферійне обладнання сучасних ЕОМ; пристрої для перетворення даних із графічної або звукової форми представлення даних у цифрову; засоби і пристрої маніпулювання аудіовізуальною інформацією (на базі технологій мультимедіа і “Віртуальна реальність”); системи штучного інтелекту; системи машинної графіки, програмні комплекси (мови програмування, транслятори, компілятори, операційні системи, пакети прикладних програм); інформаційно-аналітичні системи управління; сучасні засоби зв’язку [4, с. 335].

Ми дослідили, що **використання засобів ІКТ** здійснюється нині педагогічними працівниками ПТНЗ на практиці залежно від таких впливових чинників, як: рівень освіти та кваліфікації; лідерські якості (бажання бути новатором щодо впровадження нових педагогічних засобів і методик, досягати якісних результатів навчання); вміння самостійно здійснювати пошук ІКТ та засобів віртуальної наочності (ЗВН) щодо підвищення ефективності навчального процесу, опановувати їх і застосовувати у професійній діяльності; ступінь інформаційно-аналітичної грамотності; додатково отримані надпрофесійні компетентності (комп’ютерна графіка чи програмування, сучасні сервіси та програми); фінансовий стан (можливість придбати комп’ютерну техніку та програмне забезпечення); доступність користування мережею Інтернет тощо.

Певний відсоток педагогічних працівників, яким притаманні лідерські позиції у використанні нових педагогічних технологій і вимогливість до підготовки кваліфікованих робітників, не задовольняється відсутністю навчально-методичних комплексів і педагогічних програмних засобів, створених на основі використання ІКТ. Вони на основі системного підходу здійснюють пошук і відбір сучасних програмних засобів, які доцільно використовувати для оптимізації навчального процесу. Завдяки їх пошуковій творчій роботі в педагогічну практику увійшли презентаційні засоби, тестуючі системи “Sun Rav Test Office Pro”, “Net Support Manager”, “My Test”, “Test-W2”, електронні бібліотеки, навчальні сайти знань і блоги обміну передовим педагогічним досвідом, програмні засоби інтерактивного навчання на базі тригер-технологій, опитувальні форми Google, дидактичні матеріали для використання у навчальному процесі програмних продуктів Windows Movie Maker, Render Soft, Cam Studio, сервіси Інтернет, на основі яких розробляються і впроваджуються в навчальний процес (на жаль, у недостатньої кількості) методичні матеріали нового формату, котрі

сприяють підвищенню пізнавальної активності учнів і формуванню в них професійної компетентності.

Більш **проблемними залишаються такі питання** для викладачів, як створення флеш-анімацій, навчальних відеофільмів, їх оцифрування, сканування великих обсягів навчального матеріалу. Створення таких засобів вимагає не лише додаткового фінансування, часу, але й спеціальних знань і вузькопрофільних компетенцій.

Якщо проаналізувати **результати останніх інноваційних виставок**, то можна зазначити, що серед переможців конкурсів лідирують педагогічні працівники, які самостійно здійснюють пошук ІКТ для модернізації процесу навчання та на їх основі розробляють педагогічні програмні засоби. Такий пошук цілком виправданий тому, що, на жаль, сучасні стандарти професійно-технічної освіти не забезпечені електронними навчально-методичними комплексами. Засоби, які розробляються педагогами, можуть бути як доволі простими, так і доволі складними (хмарні технології; 3-D проектування).

Проте даний процес утруднюється за умов недостатнього рівня техніко-технологічної, інформаційно-комунікаційної та інформаційно-аналітичної компетентності практичних педагогічних працівників ПТНЗ. Аналіз навчальних планів і програм інститутів післядипломної педагогічної освіти та курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників ПТНЗ свідчить про те, що методики використання ІКТ у навчально-виховному процесі ПТНЗ розглядаються доволі поверхнево.

Впровадження засобів ІКТ в освіті висуває підвищені вимоги до педагогічних методів, технологій навчальної діяльності кваліфікованих робітників, які також на сьогодні недостатньо розроблені. Дидактичні умови формування знань, умінь, професійних компетенцій майбутніх кваліфікованих робітників у процесі навчання із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій також потребують “донесення” до практиків. Усе це призводить до того, що існуюче навчально-методичне забезпечення стримує досягнення належної якості професійної підготовки, не дозволяє повноцінно вирішувати педагогічні завдання в навчанні.

Нами було виявлено необхідність розв’язання зазначеної проблеми, що посилюється наявністю **низки суперечностей**, а саме: між тенденцією інформатизації освіти та недостатнім рівнем готовності впровадження педагогічними працівниками ПТНЗ засобів інформаційно-комунікаційних технологій у процес підготовки майбутніх кваліфікованих робітників; між об’єктивною необхідністю здійснення підвищення рівня знань педагогічних працівників ПТНЗ щодо вико-

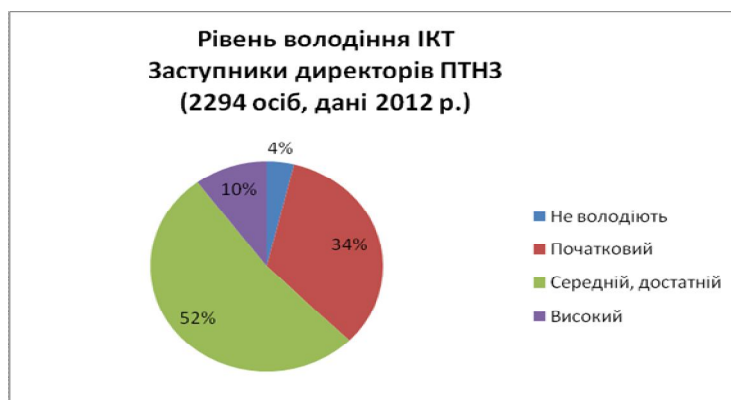
ристання сучасних засобів ІКТ та інтерактивного навчання у навчально-виробничому і виховному процесі та відсутністю теоретико-методологічних основ його педагогічного супроводу.

Виявлені суперечності підтверджуються результатами аналізу стану рівня володіння педагогічними працівниками інформаційно-комунікаційними технологіями в навчальних закладах професійної освіти. Так, у 2012-2013 н. р. спільно з Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України лабораторією “Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр ПТО” було проведено дослідження в 27 регіонах України щодо встановлення рівня володіння ІКТ педагогічними працівниками ПТНЗ, зокрема серед таких категорій, як директори, заступники директорів, викладачі загальноосвітніх дисциплін, викладачі загальнопрофесійної та професійно-теоретичної підготовки, майстри виробничого навчання (див. рис. 1, 2, 3, 4, 5).

Проведений аналіз серед директорів, заступників директорів ПТНЗ, викладачів загальнопрофесійної та професійно-теоретичної підготовки показав, що в цих групах спостерігається високий (відповідно 51%, 52%, 46%) та середній, достатній рівень володіння ІКТ технологіями (відповідно 13%, 10%, 14%).

Рис. 1. Рівень володіння ІКТ директорів ПТНЗ

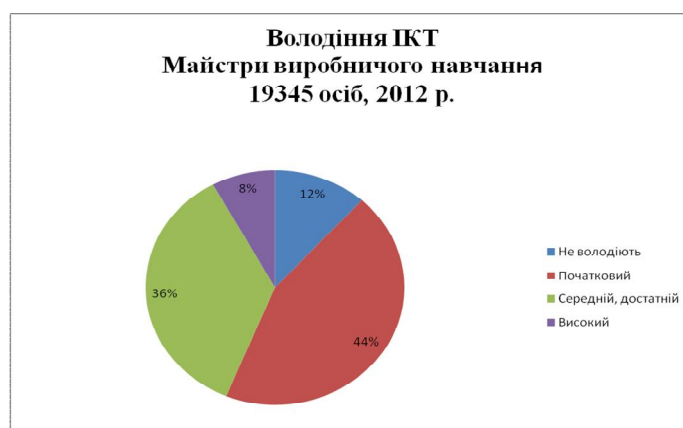
Рис. 2. Рівень володіння ІКТ заступників директорів ПТНЗ

Рис. 3. Рівень володіння ІКТ викладачів загальноосвітніх дисциплін

Рис. 4. Рівень володіння ІКТ викладачів загальнопрофесійної та професійно-теоретичної підготовки

Рис. 5. Рівень володіння ІКТ майстрів виробничого навчання

Недостатній рівень володіння ІКТ за результатами анкетування показали майстри виробничого навчання (44%) та викладачі загальноосвітніх дисциплін (57%). У категорії “Не володіють ІКТ та володіють на початковому рівні” “лідують” майстри виробничого навчання ПТНЗ, у яких цей показник становить 56% , а у викладачів загальноосвітніх дисциплін – 43%.

Як свідчить практика, причини такого становища полягають у тому, що майстри виробничого навчання, викладачі загальноосвітніх дисциплін не мають відповідної фахової підготовки щодо використання ІКТ. Недостатність знань під час отримання педагогічної освіти, відсутність курсів підвищення кваліфікації, спрямованих на використання ІКТ у навчальному й управлінському процесі, змушують багатьох із них займатися самоосвітою, переймати досвід колег, шукати в мережі Інтернет програмні засоби для оптимізації процесу навчання, апробувати їх та розробляти самотужки рекомендації щодо їх використання.

Також під час опитування педагогічних працівників різних категорій було окреслено такі переваги використання ІКТ: сприяння створенню відкритого освітнього простору ПТНЗ; забезпечення як учнів, так і викладачів новим концептуальним інструментарієм пізнавального характеру; підвищення раціональності й ефективності навчання; більш упевнена побудова власної траєкторії навчання; включення дітей з обмеженими можливостями в освітній процес засобами дистанційної освіти; створення насиченого мультисенсорного інтерактивного середовища навчання з необмеженими можливостями; розвиток інтелектуальних, творчих здібностей учнів щодо самостійного здобування нових знань; більша привабливість для учнів; легкість засвоєння матеріалу порівняно з традиційними засобами навчання; відкриття суб'єктам навчання доступу до нетрадиційних різнопланових джерел інформації.

Засоби інтерактивного навчання під час використання в навчально-виховному процесі, як свідчать педагогічні працівники, забезпечують: високу якість викладання в поєднанні з наочністю; об'єктивність контролю в режимі прямого діалогу учня з комп'ютером без втручання викладача; можливість багаторазового відтворення навчального матеріалу до його повного засвоєння у зручний для учня час; можливість використання вбудованих допоміжних програм сервісу та комп'ютерних довідників; економія матеріальних ресурсів.

Сьогодні в умовах недостатнього фінансування ПТНЗ на допомогу приходять доступні інтернет-технології, які дають можливість у онлайн-режимі здійснювати навчання педагогічних працівників щодо поширення знань із використання сучасних ІКТ. Ці завдання були реалізовані в програмі підвищення інформаційно-комунікаційної та інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників, розробленої лабораторією "Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр ПТО". Інструментами навчання за даною програмою було обрано такі засоби, як вебінари та відеокурси для різних категорій педагогічних працівників ПТНЗ, які дозволяють вести інтерактивний навчальний діалог.

Також, на наш погляд, ефективним інструментом може стати розбудова інформаційно-комунікаційного середовища ПТНЗ, яке І. Роберт представляє як сукупність умов, що забезпечують здійснення діяльності користувача з інформаційним ресурсом за допомогою інтерактивних засобів ІКТ і взаємодіють із ним як із суб'єктом інформаційного спілкування й особистістю [4, с. 321]. Освітнє середовище, у тому числі ПТНЗ, на думку Т. Менга, – це багатовимірне соціально-педагогічне явище, пов'язане в єдине ціле різними комунікативними механізмами, яке має ситуативний вплив на розвиток ціннісних орієнтацій особистості, відносин і способів поведінки, що актуалізуються у процесах освоєння, споживання і поширення соціокультурних цінностей. Воно виступає як сукупність соціальних, культурних, спеціально організованих психолого-педагогічних умов, матеріальних засобів, просторово-предметних чинників, соціальних компонентів, міжособистісних стосунків, у результаті взаємодії яких з учнем відбувається становлення особистості, її світосприйняття [2].

Дослідники зазначають, що інформаційне освітнє середовище навчальної діяльності ПТНЗ формується: *педагогічним колективом навчального закладу* в цілому, який визначає загальні вимоги до учнів, традиції ПТНЗ, що зберігаються, форму взаємин педагогічного й учнівського колективів; *викладачами*, які визначають зміст програми предмета, вибір навчально-методичної літератури, методи викладання, стиль спілкування тощо; *учнями*, які є “барометром” вірності обрання педагогами ефективних засобів і методів навчання; *державою як громадським інститутом*, який визначає матеріальне забезпечення професійної освіти в цілому, соціальне замовлення на формування тієї або іншої системи знань і поглядів тощо. Саме в цьому просторі можна буде накопичувати і популяризувати інноваційний педагогічний досвід.

Також, на наш погляд, усе більше актуалізується розширення **інформаційної взаємодії учасників навчально-виховного процесу** – інформаційної діяльності, спрямованої на здійснення процесу передачі та прийому інформації під час реалізації зворотного зв'язку, розвинутих засобів ведення інтерактивного діалогу під час забезпечення збору, обробки, продукування, архівування, передачі, трансляції інформації, пов'язаної з педагогічними інноваціями.

Всі ці питання повинні вирішуватися в комплексі з розбудовою, структуруванням **відкритого освітнього простору** (від англ. information space) – середовища, в якому існує, циркулює, обертається інформація, призначена педагогічному працівнику ПТНЗ, де інформаційні комунікації, електронні мережі відіграють провідну роль і надають йому ряд таких пере-

ваг: доступність інформації; ефективну взаємодію інформаційних партнерів; оперативність прийняття управлінських рішень; інтеграцію наявних інформаційних баз даних із метою отримання якісно нових результатів досліджень; можливість вивчення та впровадження кращого як вітчизняного, так і зарубіжного досвіду; позиціонування системи професійно-технічної освіти; здійснення профорієнтації у новому форматі; проведення дистанційного навчання, розташовування педагогічних програмних засобів навчання на освітніх порталах або сайтах; сприяння розвитку маркетингових, інформаційних служб у ПТНЗ.

Підсумовуючи, зазначимо, що процес навчання з використанням інформаційних і комунікаційних технологій принципово відрізняється від традиційної професійної підготовки за змістом, методами і технологіями, характером діяльності викладача і студента, а також кінцевими результатами. Роль ІКТ-технологій не можна недооцінювати, особливо у сфері обслуговування кваліфікованими робітниками складних технічних пристроїв на основі сучасних комп'ютерних програм і під час впровадження інноваційних виробничих технологій. Тому, на наш погляд, в умовах формування відкритого інформаційного освітнього простору слід максимально впроваджувати в практику профтехосвіти інноваційний педагогічний досвід щодо використання ІКТ засобами онлайн-навчання із залученням до цього новаторів ПТНЗ та кращих науковців.

Посилання:

1. *Биков В. Ю.* Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем / *В. Ю. Биков, Ю. О. Жук* // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. — Вип. 1(5). — Харків : ХПІ, 2003. — С. 64—76.
2. *Менг Т. В.* Образовательная среда как условие создания патриотически настроенного молодого поколения / *Т. В. Менг* // Материалы V Международной научно-практической конференции. — М. : ИП РАН; Екатеринбург : Деловая книга, 2000. — 320 с.
3. *Прозорова Ю. А.* Концепция создания среды учебного информационного взаимодействия, функционирующей на базе локальных и глобальных сетей // Мир психологии. — 2005. — № 3. — С. 200-210.
4. *Роберт И. В.* Теория и методика информатизации образования (психолого-педагогический и технологический аспекты) : монография / *И. В. Роберт*. — 3-е изд. — М. : ИИО РАО, 2010. — 356 с.
5. *Роберт И. В.* Толкование слов и словосочетаний понятийного аппарата информатизации образования / *И. В. Роберт* // Информатика и образование. 2004. — № 5. — С. 22–29.
6. *Роберт И. В.* Толкование слов и словосочетаний понятийного аппарата информатизации образования / *И. В. Роберт* // Информатика и образование. 2004. — № 6. — С. 63–70.

References (translated and transliterated)

1. *Bykov V. Yu., Zhuk Yu. O.* Teoretyko-metodolohichni zasady modeliuвання navchalnoho seredovyshcha suchasnykh pedahohichnykh system (Theoretical and meth-

- odological basis of modern educational systems learning environment simulation) // Problems and prospects of forming national humanitarian and technical elite : collection of scientific papers. Issue 1(5), Kharkiv, 2003. P. 64—76.
2. *Meng T. V.* Obrazovatel'naja sereda kak uslovie sozdaniya patrioticheski nastroennogo mladogo pokolenija (Educational environment as a condition for creation of patriotic young generation) // Materials V International scientific and practical conference. Moscow, Ekaterinburg, 2000, 320 p.
  3. *Prozorova Yu. A.* Konceptija sozdaniya sredy uchebnogo informacionnogo vzaimodejstvija, funkcionirujushhej na baze lokal'nyh i global'nyh setej (The concept of creating an environment of educational information interaction, functioning on the basis of local and global networks) // World of Psychology, 2005, № 3. P. 200—210.
  4. *Robert I. V.* Teorija i metodika informatizacii obrazovanija (psihologo-pedagogicheskij i tehnologicheskij aspekty) : monografija. (Theory and methods of informatization education (psycho-pedagogical and technological aspects): monograph. 3rd ed. Moscow, 2010, 356 p.
  5. *Robert I. V.* Tolkovanie slov i slovosochetanj ponjatijnogo apparata informatizacii obrazovanija (Interpretation of words and phrases of the conceptual apparatus of informatization of education) // Informatics and Education, 2004, № 5, P. 22—29.
  6. *Robert I. V.* Tolkovanie slov i slovosochetanj ponjatijnogo apparata informatizacii obrazovanija (Interpretation of words and phrases of the conceptual apparatus of informatization of education) // Informatics and Education, 2004, № 6. P. 63—70.

Стаття надійшла до редакції 14.10.2013

И. Савченко

Информационно-коммуникационные технологии как эффективный инструмент реализации инновационных педагогических идей в практику учебно-воспитательного процесса ПТУЗ

В статье актуализирована проблема исследования методических подходов по использованию информационных технологий в учебно-воспитательном процессе ПТУЗ как инструмента реализации инновационных педагогических идей. Представлены результаты констатирующего эксперимента по выявлению уровня владения информационно-коммуникационными технологиями директоров, заместителей директоров, преподавателей общеобразовательных дисциплин, преподавателей общепрофессиональной и профессионально-теоретической подготовки, мастеров производственного обучения. Выявлены причины и факторы, которые влияют на недостаточный уровень использования педагогическими работниками ПТУ этих средств в профессиональной деятельности. Определены преимущества использования современных средств информационно-коммуникационных технологий в процессе формирования профессиональных компетенций будущих квалифицированных рабочих в условиях формирования информационно-коммуникационной среды ПТУЗ. Презентованы подходы и технологии активизации распространения знаний по использованию современных информационно-коммуникационных технологий в практике работы педагогов профессионально-технических учебных заведений Украины в условиях формирования открытого образовательного информационного пространства. Сделаны выводы о том, что процесс обучения с использованием информационных и коммуникационных технологий принципиально отличается от традиционной профессиональной подготовки по содержанию, методам и технологиям, характеру деятельности преподавателя и студента, а также конечными результатами. Отмечено, что значение использования ИКТ в профессиональной подготовке нельзя недооценивать, особенно в сфере обслуживания квалифицированными рабочими сложных технических устройств на основе

современных компьютерных программ и при внедрении инновационных производственных технологий.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии; учебно-воспитательный процесс; профессионально-техническое учебное заведение; инновационные педагогические идеи.

I. Savchenko

**Information and Communication Technologies as an Effective Tool
for Implementing Innovative Teaching Ideas into Practice of Training
and Educational Process at Vocational Schools**

The paper studies the problem of modified methodological approaches to the use of information technologies in the educational process of VET as a tool for implementation of innovative teaching ideas and presents the results of the ascertaining experiment to identify the level of mastery of information and communication technologies by directors, deputy directors, teachers of general subjects, teachers of general professional and vocational theoretical training, and trainers. The author points out causes and factors that affect the insufficient level of using these tools by teaching staff of a vocational school in their professional activities, as well as the advantages of using modern information and communication technologies in the process of formation of professional competence of future skilled workers in the emerging information and communication environment of vocational schools. The article presents approaches and technologies enhance the dissemination of knowledge on the use of modern information and communication technologies in the practice of teachers of vocational education in Ukraine under the conditions of formation of open educational information space. The author concludes that the process of learning using information and communication technologies is fundamentally different from traditional training content, methods and technologies, the nature of teacher and student activities, as well as the final results. The author points out that the use of ICT in vocational training practice cannot be underestimated, especially when skilled workers work with complex devices based on modern computer programs and while introducing innovative production technologies into the working process.

Keywords: information and communication technologies; educational process; vocational school; innovative teaching ideas.

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор О. В. Діденко